Toelichting BenW-adviesnota		
Onderwerp: Gewoon samen aan de slag met Taal - Plan van aanpak laaggeletterdheid gemeente Beesel	Afdeling/team: Afdelingshoofd: Auteur: Datum vergadering:	Welzijn Bremmers, P.H.M. Peeters, A.M.M. (Alex) 08 juli 2019

1. Aanleiding

Mede dankzij de landelijke Stichting Lezen en Schrijven, beleidsmakers, maar vooral ook door regionale en lokale (taal)helden staat een groot maatschappelijk vraagstuk als laaggeletterdheid op de kaart. De Rijksoverheid jaagt een brede beweging aan via het actieprogramma Tel mee met Taal. Dit is een samenwerking tussen vier ministeries: BZK, OCW, VWS en SZW. Hieruit blijkt ook de meervoudigheid van het maatschappelijk vraagstuk. Laaggeletterdheid raakt alle aspecten van het dagelijks leven, zoals gezondheid, werk, of simpelweg de belastingaangifte kunnen invullen. Ook de provincie Limburg heeft de bestrijding van laaggeletterdheid hoog op de agenda staan. Mede daarom kent de provincie de subsidieregeling "bibliotheek en laaggeletterdheid".

Landelijk zijn er naar schatting 2,5 miljoen mensen van 16 jaar of ouder die moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen. Vaak hebben deze mensen ook moeite met digitale vaardigheden, zoals het gebruiken van de computer. Meer dan de helft van deze mensen is autochtoon. In de gemeente Beesel zijn naar schatting tussen 8 en 11 % van de inwoners tussen de 16 en 65 jaar laaggeletterdheid. Laaggelettterdheid beperkt onze inwoners om mee te kunnen doen in onze (digitale) informatiesamenleving. Met het plan van aanpak "gewoon samen aan de slag met taal" willen we in de gemeente Beesel laaggeletterdheid aanpakken. Dit doen we #gewoonsamen. Synthese Welzijnswerk en de bibliotheek Maas en Peel zijn partners in dit plan en voeren de werkzaamheden uit, die gericht zijn op het terugdringen van laaggeletterdheid. De lijfspreuk #gewoonsamen duidt ook de samenwerking die nodig is op dit gebied. Een aantal partijen en nog meer vrijwilligers en vrijwillige groepen houden zich in onze gemeente bezig of hebben raakvlakken met laaggeletterdheid. Meer samenwerking en afstemming is daarom nodig. We zetten daarom tevens in op een netwerkaanpak.

2. Uitgangssituatie en doelstelling

Synthese Welzijnswerk en bibliotheek Maas en Peel hebben samen met de gemeente Beesel gewerkt aan het bijgevoegde plan van aanpak "gewoon samen aan de slag met taal". In dit plan zijn de volgende twee doelstellingen opgenomen:

1. Het Taalpunt Beesel is een netwerkorganisatie ter bestrijding van laaggeletterdheid en jaagt de inzet op laaggeletterdheid aan, zowel onder professionals (awareness) als binnen de gemeenschap (drempelverlagend).
2. Het Taalpunt Beesel verbindt, faciliteert en zorgt voor een passend aanbod zodat inwoners zelfredzamer worden.

Om deze doelstellingen te verwezenlijken zijn per doelstelling verschillende resultaten benoemd. Deze zijn in het plan van aanpak terug te vinden.

3. Rol gemeente en visie en strategie participatie

In het collegeprogramma voor 2018-2022 staat duidelijk dat de gemeente Beesel, samen met partners, nog verder wil inzetten op het ontplooien van talenten voor iedereen, onder andere door taalonderwijs. De gemeente Beesel vindt het al jaren belangrijk dat iedereen kan meedoen. Daarom faciltieert de gemeente Beesel belangrijke voorzieningen als het Welzijnswerk of het bibliotheekwerk. Laaggeletterdheid is een integraal thema en belangrijk voor de participatie van onze inwoners. Als gemeente hebben we partners bij elkaar gebracht. Synthese Welzijnswerk en de bibliotheek Maas en Peel zijn lokale partners die uitvoering zullen geven aan het plan. Daarnaast zijn ook landelijke en regionale partners betrokken. Dit zijn Stichting Lezen en Schrijven en Gilde Opleidingen. Vanuit de netwerkgedachte is het belangrijk dat de gemeente Beesel een verbindende rol blijft pakken, onder andere naar haar eigen organisatie onderdelen. Teams WMO, WIZ en gezinscoaches zijn belangrijke samenwerkingspartners als ook doorverwijzers naar het taalnetwerk in Beesel.

Bij de totstandkoming van dit plan heeft de gemeente Beesel een coördinerende rol gehad. Tevens zal de gemeente Beesel financieel penvoerder zijn en onder andere een subsidie bij de Provincie Limburg aanvragen namens de samenwerkende partners in dit plan.

4. Toelichting

Op dit moment spelen Synthese Welzijnswerk en de Bibliotheek Maas en Peel een belangrijke rol op het gebied van participatie en zelfredzaamheid van onze inwoners. Een breed scala aan activiteiten wordt ingezet om de inwoners van de gemeente Beesel te ondersteunen.

Synthese ondersteunt verschillende doelgroepen op het gebied van taal. Bij het maatschappelijk werk wordt het thema laaggeletterdheid uitgevraagd. Nieuwe statushouders worden vrijwel altijd gekoppeld aan een taalmaatje zodat ze sneller de Nederlandse taal leren. Ook wordt er laagdrempelige opvoedingsondersteuning ingezet die ouders met kinderen kan ondersteunen bij het voorlezen of het leren van de Nederlandse taal. Vrijwillige thuisadministratie komt thuis bij huishoudens die moeite hebben om de administratie op orde te krijgen/houden.

De bibliotheek werkt aan de preventie van laaggeletterdheid door ouders van jonge kinderen te informeren over het belang van voorlezen bij de taalontwikkeling van kinderen door middel van Boekstart en samen met het basisonderwijs wordt er samengewerkt aan het stimuleren van leesplezier door de inzet van de Bibliotheek *op school* en de daarbij horende activiteiten. Daarnaast ondersteunt de bibliotheek nieuwkomers bij het oefenen van taal. De Bibliotheek verbreed en wordt steeds meer de hulp om de hoek voordat de inwoner bij officiële instanties terecht komt zoals bijvoorbeeld de mogelijkheid om hulp te krijgen bij het invullen van hun belastingformulier.

Binnen deze regulieren dienstverlening wordt er nauw samengewerkt met partners, maatschappelijke organisaties en vrijwilligersgroepen in de gemeente Beesel. Maar dit kan nog integraler, zoals ook bleek op de eerste conferentie laaggeletterdheid vorig jaar.

Door het opzetten van een taalnetwerk geven we focus aan laaggeletterdheid. Nu is er onvoldoende aandacht bij de partners wat zij kunnen bijdragen aan het voorkomen of bestrijden van laaggeletterdheid. Met een extra financiële impuls willen we laaggeletterdheid op de kaart zetten.

Hierdoor komt dit thema op de agenda van netwerkpartners, waardoor er een bewustwording ontstaat bij deze organisaties in het netwerk. Door het aanstellen van een taalpunt coördinator die ook bewustwording creëert bij bedrijven in de gemeente ontstaat breed het besef dat iedereen een rol heeft in de aanpak van laaggeletterdheid.

Door de samenwerking ontstaat er een beter beeld van wat speelt achter de voordeur. Behoeften van huishoudens komen in beeld waardoor we gezamenlijk beter de doelgroep vanuit verschillende invalshoeken weten te bereiken.

Op dit moment bereiken we met de reguliere dienstverlening met name nieuwkomers; denk hierbij aan het statushouders spreekuur van Synthese en het taal café van de bibliotheek. Door het project willen we extra aandacht geven aan het bereiken van de NT1'ers (autochtone laaggeletterden).

Het extra budget zorgt ervoor dat tevens meer inzicht komt in het aanbod van activiteiten dat nodig is om de inwoners van Beesel te ondersteunen in de ontwikkeling van hun basisvaardigheden zodat ze regie kunnen houden of krijgen over hun eigen zaken. Het project draagt bij aan een effectiever aanbod voor deze doelgroepen.

Door de investering in dit project kunnen we een breed netwerk van taalvrijwilligers werven en trainen en nieuwe activiteiten ontplooien waardoor er een beter passend aanbod wordt gerealiseerd in de gemeente Beesel voor iedere doelgroep. Dit geeft een goede basis om het taalnetwerk na de projectperiode te onderhouden vanuit de reguliere dienstverlening van Synthese en de Bibliotheek Maas en Peel. De resultaten van het project zullen moeten uitwijzen wat er naast de reguliere werkzaamheden nodig blijft om de begeleiding van de taalvragers en taalvrijwilligers op een goede manier te blijven doen. Hierbij denken we aan de coaching van de vrijwilligers, het matchen van de van de taalvragers en het onderhouden van het taalnetwerk.

Het plan van aanpak "gewoon samen aan de slag met taal" heeft een looptijd van twee jaar. Tussentijdse evaluaties en een eindevaluatie maken deel uit van het plan van aanpak. Aan het einde van het plan van aanpak moet in de netwerkorganisatie gedachte de samenwerking en dienstverlening op laaggeletterdheid geborgd zijn.

5. Visie Blij in Beesel

Het plan van aanpak laaggeletterdheid draagt bij aan de essentie van Blij in Beesel. Wanneer iemand onvoldoende kan meedoen kan diegene nooit blij in Beesel zijn. Tegelijkertijd wordt samenwerking binnen dit plan gestimuleerd en is het een van de kritische succesfactoren. Laaggeletterdheid kan zonder samenwerking niet succesvol worden aangepakt. Dit blijkt ook wel uit te lijst van (potentiële) partners.

6. Integrale afstemming

"Gewoon samen aan de slag met taal" is op initiatief van de gemeente Beesel opgesteld samen met Synthese Welzijnswerk, bibliotheek Maas en Peel, Stichting Lezen en Schrijven. Daarnaast is dit plan een uitwerking van de afstemming tussen de beleidsvelden sociale zaken, participatiewet, armoede en bibliotheekwerk. Ook is financiële kant van het plan van aanpak afgestemd met financien. Het startpunt is de werkconferentie laaggeletterdheid in 2018, waar naast de genoemde partijen ook

vertegenwoordigers van de verschillende teams uit het sociaal domein (WMO WIZ Jeugd), stichting Leergeld Beesel, (jeugdgezondheids)zorg, onderwijs en vele vrijwilligers aanwezig waren.

Tevens is dit plan in afstemming met Provincie Limburg opgesteld. Dit plan wordt ingediend voor de subsidieregeling bibliotheek en laaggeletterdheid.

a. Communicatief (denk aan: Gemeente Info, pers, website, klantenbalie en Apropos)

b. Financieel

Het plan van aanpak "gewoon samen aan de slag met taal" heeft een looptijd van twee jaar. Met oog op de beoogde subsidie van de Provincie Limburg vindt de uitvoering van het plan plaats van 1 september 2019 tot en met 1 september 2021. De begroting ziet er als volgt uit:

	2019	**2020**	**Totaal**
Totale kosten project	€ 90.489	€ 64.485	€ 154.974
Subsidie Stichting Lezen en Schrijven +	€ 3.200	-	€ 3.200
Subsidie Provincie Limburg ++	€ 30.000	€ 30.000	€ 60.000
Bijdrage Gemeente Beesel	**€ 57.289**	**€ 34.485**	**€ 91.774**

+ Subsidie Stichting Lezen en Schrijven is reeds toegekend en ontvangen;
++ Subsidie Provincie Limburg wordt parallel aangevraagd aan dit besluitvormingstraject.

De bijdrage van de gemeente Beesel dekken we als volgt:

	2019	**2020**	**Totaal**
WEB middelen +	€ 20.000	€ 20.000	€ 40.000
Reserve Transformatie Jeugdzorg, WMO en Participatiewet ++	€ 37.289	€ 14.485	€ 51.774
Bijdrage Gemeente Beesel	**€ 57.289**	**€ 34.485**	**€ 91.774**

+ De WEB middelen zijn meerjarig regulier geraamd inde begroting (FCL 648210).
++ De resterende € 51.774,- kunnen we niet dekken binnen reguliere budgetten. Deze dekken we incidenteel uit de genoemde reserve.

c. Juridisch

d. Collegeprogramma

e. Risico's

De subsidieaanvraag richting de provincie Limburg is parallel aan deze besluitvorming verstuurd. We hebben geen 100% zekerheid dat de subsidie wordt toegekend, ondanks nauwe contacten en

afstemming met de provincie. We weten dat het beleidsadvies positief is, maar hier kunnen geen rechten aan ontleend worden. Onze subsidieaanvraag zal ter besluitvorming aan het college van Gedeputeerde Staten moeten worden voorgelegd. Met de subsidieaanvraag maken we tevens aanspraak op het maximale subsidiabele bedrag, te weten 60.000,- euro.
We zijn afhankelijk van besluitvorming. Bij een negatieve besluitvorming kan het plan van aanpak laaggeletterdheid in deze omvang niet worden uitgevoerd. In dat geval zal samen met partners bekeken moeten worden hoe, wellicht in afgeslankte vorm, het plan van aanpak uitgevoerd kan worden. Hiervoor zal een nieuw collegevoorstle worden opgesteld.
In afwachting van de besluitvorming bij de provincie Limburg is het verstandig een principebesluit te nemen over dit plan van aanpak.

7. Toegankelijkheid
Het volwaardig mee kunnen doen van onze inwoners, die nu nog niet met de informatie samenleving mee kunnen doen, draagt in essentie bij ook bij aan het thema toegankelijkheid.

8. Duurzaamheid
n.v.t.

9. Voorstel / advies
1. In principe in te stemmen met het plan van aanpak laaggeletterdheid gemeente Beesel "gewoon samen aan de slag met taal", in afwachting van besluitvorming over de subsidieaanvraag bij de provincie Limburg;
2. In principe € 91.774,- ter beschikking te stellen voor de uitvoering van het plan van aanpak laaggeletterdheid gemeente Beesel "gewoon samen aan de slag met taal", in afwachting van besluitvorming over de subsidieaanvraag bij de provincie Limburg, en deze ter hoogte van € 40.000,- te dekken uit reguliere WEB-middelen en ter hoogte van € 51.774,- te dekken uit de reserve Transformartie Jeugdzorg, WMO en Participatiewet.